

## NESTKASTEN IN DE WATERWINPLAATS IN 1968

### Inleiding

Eind vorig jaar kregen wij toestemming een aantal nestkasten op te hangen in het binnenduin van het waterwingebied.

Het waterleidingbedrijf zorgde voor de bouw van 44 nestkasten:

10 Koolmeeskasten, vliegopening	32 mm.
10 Pimpelmeeskasten	" 26 mm.
10 Roodstaatkasten	" 45 mm.
5 Selektievestkasten	" 26 mm.
5 Vliegenvangerkasten, het balkontype	
2 Bosuilkasten, het nestkast model	
2 Torenvalkkasten, het balkontype	
<u>44</u>	

Over het algemeen hebben we ons aan de gebruikelijke maten van de nestkasten gehouden. De selektieve kasten hebben een binnenmaat van ongeveer 9 x 10 x 15 cm.

Op 22 en 25 februari werden de nieuwe kasten in de loofbossen tussen de Oranjekom en het Zegveld opgehangen, behalve de twee

Torenvalkkasten. Deze werden op geschikte punten in het 1<sup>e</sup> infiltratiegebied gehangen. De twee Bosuilkasten werden in oude Bosuilterritoria gehangen, waar we zelden een broedsel van deze uil konden vinden.

Op 28 april en 24 mei werden de controles gehouden voor het 1<sup>e</sup> broedsel. Eind mei werden de meeste jonge mezen geringd. Door gebrek aan tijd konden op 12 juni de nesten van de mezen, met daarin de vele parasieten en andere ongedierte, verwijderd en de kasten grondig schoongemaakt worden.

Op 12 juli werden de nestkasten op mogelijke 2<sup>e</sup> broedselgecontroleerd.

De bezetting

	Eerste broedsel				Tweede broedsel			
	paren	eieren	jongen	uitgevlogen jongen	paren	eieren	jongen	uitgevlogen jongen
Koolmees	15	108	91	90	1	3	-	
Pimpelmees	10	109	104	103	1	9	-	
Roodstaart	4	21	15	15	-			
Spreeuw	4	14	14	14	-			
Roodborst	1	1	-		-			

Toelichting:

**KOOLMEES**

De Koolmezen (*Parus major*) bezetten niet alleen alle koolmeeskasten, maar daarentegen ook vier roodstaartkasten en er maakte zelfs een Koolmees zijn nest in een Bosuilkast, doch na het leggen van één ei heeft dit Koolmeespaar de nogal ruime nestholte verlaten.

Drie Koolmeesparen legden op 21 april het eerste ei, terwijl de meest op latere data, tot 29 april, hun eerste ei legden, waardoor de gemiddelde 1<sup>e</sup> ei-datum op 23,7 april kwam.

Het gemiddelde aantal eieren bedroeg 7,8 eieren per nest. Het kleinste legsel bedroeg 5 eieren, de grootste waren drie legsels met elk 10 eieren. Het relatief kleine aantal jongen was te wijten aan de onbevuchte eieren en de in het nest weggezakte eieren, welke dus niet bebroed werden. Gelukkig vlogen, na een groeiperiode van 19 dagen, bijna alle jongen uit.

**PIMPELMEES**

De Pimpelmezen (*Parus caeruleus*) bezetten 7 van de 10 Pimpelkasten en nog 3 van de 5 selectievelkasten.

Eén Pimpelmeespaar legde al op 18 april hun eerste ei. De andere

paren volgden op latere data, tot 28 april. Gemiddeld betekende dit een 1<sup>e</sup> ei-datum van 23,2 april, hetgeen dus iets vroeger dan de Koolmees is. De Pimpelmezen legden over het algemeen veel meer eieren dan de Koolmezen. Gemiddeld legden ze 12,0 eieren, dat betekend dat ze gemiddeld 4,2 eieren méér legden. Het kleinste legsel bevatte 9 eieren, het grootste 14 eieren. Er waren ook minder onbevuchte eieren: slechts 4 onbevuchte eieren tegen 11 onbevuchte Koolmees eieren. Ook bij deze mezensoort vlogen alle jongen, op één jong na, dat in het nast stierf, na 19 dagen uit

#### GEKRAAGDE ROODSTAART

De gekraagde Roodstaart (*Phoenicurus phoenicurus*) bezette twee vliegevangerkasten, de resterende bosuilkast en slechts één roodstaartkast. Dat de Gekraagde Roodstaarten slechts één roodstaartkast konden bezetten kwam, doordat wanneer zij weer half april in onze duinen hun territoria bezetten en een nestholte zochten, zij in de nestkasten de nestelende Spreeuwen en Koolmezen aantreffen, zodat zij onmiddellijk verjaagd werden. Het gebruik van de vliegevangerkasten verbaast mij enigszins, want de invliegopening is 70 mm. x 100 mm. Hier uit blijkt wel dat een invliegopening van 45 mm. bij de Roodstaartkasten echt geen luxe is.

De eerste Roodstaart legde al op 27 april het eerste ei, de andere volgden pas de eerste dagen van mei, tot 5 mei. Deze data brachten het gemiddelde op 2,0 mei. Drie Roodstaartparen legden alle 6 eieren, terwijl het vierde paar na het leggen van het ei verstoord werd. In totaal waren er drie onbevuchte eieren.

Evenals het broedsel in de bosuilkast vlogen alle broedsels uit.

#### SPREEUW

De Spreeuwen (*Sturnus vulgaris*) waren eigenlijk ongewenste roodstaartkast-bezitters. Alle paren legden op 19 april het 1<sup>e</sup> ei. Twee paren legden 3 eieren en twee paren 4 eieren, dus gemiddeld 3,5 eieren. Alle jongen vlogen uit, na 20 dagen gevoerd te zijn.

#### Tweede broedsels

Slechts één Koolmezenpaar en één Pimpelmezenpaar waagden zich aan een tweede broedsel. Helaas hadden deze broedsels geen enkel resultaat.

De Koolmees trof ik op 12 juni broedend aan, op 12 juli vond ik 3 jongen van 5 dagen oud dood in het nest.

De Pimpelmees, die in het eerste broedsel 13 jongen groot bracht,

broedde op 12 juni. Op 12 juli vond ik 9 koude eieren waarvan 2 eieren kapot waren. In het nest bevonden zich vele vlooien, hetgeen misschien de aanleiding was, het nest te verlaten. Het geringe aantal tweede broedsels was misschien te wijten aan het te laat reinigen van de nestkasten, waarin de bevuilde nesten van het eerste broedsel.

#### Vernielingen

Deze vielen gelukkig nagal mee! Slechts één nestkast werd kapot getrokken door duinbezoekers, waardoor een legsel van de Gekraagde Roodstaart verloren ging, en één selektieve kast werd totaal vernield, na het broedseizoen. Ook werd in één kast een tweede vlieggat gehakt door een Specht; en in twee andere kasten werd de bodem wat uitgehold. Dat deze Spechten hun natuurlijke driften op deze nestkasten moesten botvieren, kunnen wij hun moeilijk kwalijk nemen.

#### Ringonderzoek

Om na te gaan waar de in onze waterwinplaats geboren jongen gaan overwinteren en zich in het voorjaar gaan vestigen, hebben wij zoveel mogelijk jongen geringd.

Er werden 90 pulli van de Koolmees, 102 pulli van de Pimpelmees en 15 pulli van de Gekraagde Roodstaart geringd.

Om een onderzoek naar de huwelijks- en territoriumtrouw van de mezen te kunnen verrichten, moesten wij de mezenparen doormiddel van een vang-instrumentje vangen. Daar wij hiermee nog geheel geen ervaring hadden en het vang-instrumentje nog niet perfect werkte hebben wij slechts enkele adulte mezen geringd.

Bij het nest werden toen 2 ♀♀ en 1 ♂ Koolmees geringd en 4 adulte Pimpelmezen.

Het volgende jaar hopen wij op nog betere resultaten en hopen wij ook het ringonderzoek wat uit te breiden en te verbeteren.